

Черепов Леонід Володимирович
патентний повірений України (реєстраційний №19)

адреса для листування: вул. Герцена, 17-25, оф. 1, м.Київ, 04050, Україна
тел.+380 (44) 2300106, 07, 4927520, 21, 22, тел. моб.:+380 (67) 408 51 40
E-mail: app@verpol.ua

ВИСНОВОК
ЕКСПЕРТИЗИ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ № 31

Складено 18 лютого 2019 року

05 лютого 2019 року до спеціаліста – патентного повіреного України **Черепова Леоніда Володимировича** надійшло клопотання щодо проведення експертного дослідження об'єктів патентного права. Разом з заявою надійшли:

- 1) Бібліографічні дані патента України № **123072** від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u 2017 08138 від 04.08.2017 року, опис, формула, реферат і креслення.
- 2) **Технологічний регламент на поводження з буровими відходами**, затверджений Директором ТОВ НВК «Укрекопром» В.І.Данкевичем 02 січня 2019 року.

На вирішення експертного дослідження поставлено такі питання:

1) Чи використовується у **Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами** кожна ознака корисної моделі, що включена до незалежного пункту формули за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, або ознака еквівалентна їй?

2) Чи є використання у **Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами** ознак незалежного пункту формули за патентом України 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, або еквівалентних ознак, порушенням прав власника патенту?

Дослідження проведено Череповим Леонідом Володимировичем, патентним повіреним України, реєстраційний № 19, який має вищу технічну, юридичну та спеціальну освіту в галузі інтелектуальної власності, кваліфікацію судового експерта (свідоцтво №823, на сьогодні, призупинено, у зв'язку із звільненням з КНДІСЕ) за спеціальностями 13.1. "Дослідження об'єктів

авторського права", 13.2. "Дослідження об'єктів суміжних прав", 13.3. "Дослідження, пов'язані з охороною прав на винаходи, корисні моделі, раціоналізаторські пропозиції", 13.4. "Дослідження, пов'язані з охороною прав на промислові зразки", 13.6. "Дослідження, пов'язані з охороною прав на знаки для товарів і послуг, фірмові найменування, зазначення походження товарів", 13.7. "Дослідження, пов'язані з охороною прав на топографії інтегральних мікросхем", 13.8. "Дослідження, пов'язані з охороною прав на конфіденційну інформацію", 13.9 "Економічні дослідження, пов'язані з використанням прав на об'єкти інтелектуальної власності", стаж експертної роботи з 2003 року та стаж роботи у сфері правової охорони та оцінки об'єктів інтелектуальної власності з 1974 року.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про охорону прав на винаходи та корисні моделі" від 15 грудня 1993 р. № 3687-ХІІ. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, № 7, ст. 32;

2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, №№ 40-44;

3. Методика проведення судової експертизи, пов'язаної з винаходами та корисними моделями (універсальна), зареєстрована в Міністерстві юстиції України 06.02.2010 року, реєстраційний код 13.3.01;

4. Правила складання та подання заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 р. № 22, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001 р. за № 173/5364 зі змінами та доповненнями. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 9. – С. 382;

5. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002 р. № 197, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 15 квітня 2002 р. за № 364/6652 зі змінами та доповненнями. // Офіційний вісник України. – 03.05.2002. – № 16. – с. 356;

6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Затверджені наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03 листопада 1998 р. за № 705/3145. // Офіційний вісник України. – 03.12.1998. – № 46. – с. 172;

7. Крайнев П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні/за ред. П.П.Крайнева: Монографія. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2000. – 340 с. – Бібліогр.: с. 335-338;

8. Крайнев П.П., Ковальова Н.М., Мельников М.В. Судові експертизи у сфері інтелектуальної власності / за ред. П.П. Крайнева. – Вінниця: ПП «Поліграфічний центр «Фенікс», ДІВП ВАТ «Інфракон» - «Інфракон - І». - 2008. – 376 с.

9. Методичні рекомендації з окремих питань проведення експертизи заявки на винахід (корисну модель) Державного підприємства «Український інститут

промислової власності», затверджені наказом Державного підприємства «Український інститут промислової власності» від 07.04.2014 № 91, схвалені рішенням Колегії Державної служби інтелектуальної власності України від 18.03.2014 (протокол № 9). – К.: Державне підприємство «Український інститут промислової власності», 2014.

10. Вовк В.М. Геологічний словник / за ред. В.М. Вовка: Українське видавництво «КОД» - 2012. – 504 с.

11. Екологія - охорона природи - словник-довідник [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <http://www.subject.com.ua/ecology/conservation/3310.html>.

12. Академічний тлумачний словник (1970—1980) [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/puljprovid>.

13. Ишлинский А.Ю., Дубровский В.А. и т.д. Новый политехнический словарь / Гл. ред. А.Ю. Ишлинский. – Москва: Научное издательство «Большая Российская энциклопедия». – 2000. – 671 с.

14. Фільтр зворотного осмосу до осмос [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <http://voday.com.ua/Fil-try-dlya-vody/F-l-tr-zvorotnogo-osmosu-do-osmos.html#i-5>.

15. Флокуляционная установка [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <https://www.akros-llc.com/products/ekologicheskoe-soprovozhdenie/minimizatsiya-otkhodov-bureniya/flokulyatsionnaya-ustanovka/>.

16. Магістраль [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Магістраль>.

17. Фільтрувальний [Електронний ресурс]// – Режим доступу: <https://uk.worldwidedictionary.org/фільтрувальний>.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Предметом дослідження є: фактичні дані, що відносяться до властивостей матеріальних та нематеріальних (інформаційних) об'єктів.

Об'єкти, що досліджуються:

- Бібліографічні дані патента України № 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u 2017 08138 від 04.08.2017 року, опис, формула, реферат і креслення.
- Технологічний регламент на, поводження з буровими відходами, затверджений Директором ТОВ НВК «Укрекопром» В.І.Данкевичем 02 січня 2019 року.

Терміни, що використовувалися під час дослідження, застосовані у такому значенні:

1. **Буровий розчин** – Складна багатоконпонентна дисперсна система суспензійних і керованих рідин, які застосовуються для промивання свердловин

під час буріння. Б.Р. циркулює у свердловині, виконуючи наступну роботу: 1) очищає вибій від вибуреної породи; 2) транспортує вибурені породи із свердловини; 3) активізує процес руйнування гірських порід долотом; 4) попереджає осипання, обвалювання порід; 5) забезпечує якісне розкриття продуктивних пластів; 6) змащує і попереджає корозію бурового інструменту; 7) обертає вибійні двигуни. Б.Р. мають водну (вода, розчини солей і гідрогелі, полімерні, полімер-глинисті та глинисті розчини) або вуглеводневу (вапняно-бітумний розчин, інвертна емульсія) основу. Залежно від умов (склад відкладів, температура, тиск та ін.) використовують той чи інший Б.Р. Готують Б.Р. або безпосередньо перед бурінням, або в процесі буріння з використанням гідрозмішувачів та диспергаторів[10].

2. **Буровий шлам** – [нім Schlamm] – суміш, що утворюється при бурінні свердловин із застосуванням промивальної рідини. Складається з розтросчених і подрібнених частинок гірських порід, води та глинистого розчину. Ш.Б. періодично піднімається на поверхню під час очищення свердловин[10].

3. **Магістралі бурового розчину:**

Поняття «Магістраль» є багатозначним:

- 1) Головна лінія (зокрема у транспорті).
- 2) У газовій (нафтовій) промисловості — **головний трубопровід**, яким транспортується газ (нафта).
- 3) У системах передавання даних:
  - а) група ліній передавання даних, поєднаних загальною функціональною ознакою (магістралі даних, адреси, керування);
  - б) пристрій, що уможливорює паралельне приєднання інших пристроїв та забезпечує обмін даними між цими пристроями [16].

Визначення поняття «бурового розчину» див. п. 1.

4. **Накопичувальна ємність** – дуже широке поняття, можна по-різному тлумачити. В контексті патенту України № 123072 це поняття означає накопичувач освітленої води (визначення поняття освітленої води – див п. 8).

5. **Флокуляційна станція** - розроблена для зниження витрат на поховання відходів буріння за рахунок переробки даних відходів та отриманням чистої води, яка в подальшому може бути повторно використана для приготування розчинів або інших потреб, і більш компактною твердою фазою, витрати на утилізацію якої істотно зменшуються[15].

6. **Фільтрувальний басейн:**

Поняття «**басейн**» означає - штучне водоймище із стінами [12].

Поняття «**Фільтрувальний**» означає - **ОЧИСНИЙ** (признач. для очищення чого-небудь), **ОЧИЩУВАЛЬНИЙ**, **ФІЛЬТРУВАЛЬНИЙ**, **ФІЛЬТРІВНИЙ** (признач. для фільтрування). Очисні споруди; Очищувальний засіб; Автоматичні фільтрувальні агрегати; Фільтрівний шар адсорбенту [17].

7. **Накопичувач освітленої води** (вузьке поняття) – це накопичувальна ємність (широке поняття) (див. п. 4).

8. **Освітлена вода** - це вода, що уворюється з використанням технологічного процесу зменшення кількості домішок у воді, що зумовлюють її каламутність[11].

9. **Пульпопровід** - чол., техн. Те саме, що пульповід. Системою пульпопроводів порода видається на поверхню (Радянська Україна, 5.ІІ 1971, 1)[12].

10. **Бурова вишка** - споруда(зазвичай металева конструкція), що встановлюється над свердловиною для спускання та підймання бурового інструмента, забійних двигунів, обсадних труб. Висота бурової вишки залежить від проектної глибини свердловини і складає від 10 до 60 метрів[13].

11. **Фільтруюча мембрана** - Історія мембрани налічує дуже давню історію. Аристотель придумав судини з воску, які використовувалися для опріснення морської води. Мембрани зроблені з синтетичних полімерів, але механізм їх ще не повністю вивчений. На поверхні знаходиться якийсь шар води, він не розчиняє солі і не пропускає їх крізь пори. Залежно від фільтра мембрана використовується рулонна або у вигляді пластини. Пористий композитний матеріал не пропускає розчинені домішки.

Два важливих параметри мембрани:

— висока ступінь очищення (до 99%);

— висока продуктивність[14].

12. **Гідроізововані матеріали** – це матеріали для захисту будівельних конструкцій, споруд, будівель від шкдливої дії води і хімічно агресивних водних розчинів(кислот, лугів, тощо). За видом основного матеріалу(вихідного) розрізняють гідроізоляційні матеріали:

- асфальтні – бітумні емульсії, лаки, пасти, мастики, що також використовуються для просочення штучних, в основному рулонних(гідроізол, стеклорубероїд, тощо);

- мінеральні – що готуються на основі цементів, глин, тощо мінеральних в'язучих(цементні і силікатні фарби, гідрофобні засипки, тощо);

- пластмасові(наприклад, епоксидні лаки і фарби, полімерні розчини і бетони, каучукові герметики, склоеластики);

- металеві – листи з латуні, міді, свинцю, алюмінія та мідної фольги, що поступово замінюються пластмасовими матеріалами і склопластиками[13].

1. Чи використовується у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами кожна ознака корисної моделі, що включена до незалежного пункту формули за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель «СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ» за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, або ознака еквівалентна їй?

Таблиця 1 - Порівняння ознак, що містяться у незалежному пункті формули корисної моделі за патентом України № 123072 від 12.02.2018 р. з ознаками, що використовуються у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами.

Ознаки корисної моделі за патентною формулою (патент № 123072)	Ознаки, що використовуються у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами	Ознаки (співпадають, відрізняються, +/-)
Система очищення бурових розчинів і зневоднення бурових шламів, що	Технологічний регламент на поводження з буровими відходами (назва регламенту) (стор.1); Технологія проведення обробки відходів буріння (назва 4 розділу Технологічного регламенту) (стор. 4)	+ еквівалентні назви
включає магістралі бурового розчину, накопичувальну ємність , яка відрізняється тим, що містить	2. Трубопровід подачі розчину (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10); 5. Резервуар здренованої води (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10)	+ еквівалентні поняття
флокуляційну станцію,	«...Установка складається з послідовно розташованих блоків (вузлів): -..., блок коагуляції і флокуляції ,...» (стор. 3, абз. 6); «...При бурінні свердловини, на кожен 1м свердловини утворюється до 2 м ³ відпрацьованого розчину. Блок коагуляції і флокуляції (надалі – БКФ) використовується для видалення твердої фази з бурових розчинів шляхом дозованого введення хімічних коагулянтів та/або флокулянтів...» (стор. 4, абз. 4); 3. Приймаючий резервуар 5x4x2 (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10);	+ співпадають
фільтрувальний басейн	«...В басейні відбувається процес фільтрації рідкої фази через фільтруючі елементи стінок басейну...» (стор. 5, абз. 3) 4. Басейн 30 м. 2000 м³ (стор. 10)	+ співпадають
і як накопичувальну ємність накопичувач освітленої води , причому	5. Резервуар здренованої води (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10) «...Установка складається з послідовно розташованих блоків (вузлів): -... блок (ємності) фільтрування (освітленої води) ...» (стор. 3, абз. 6)	+ еквівалентні поняття
флокуляційну станцію сполучено пульпопроводом з фільтрувальним басейном,	На принциповій схемі установки відображено як « 7. Ємність коагулянту » (стор. 10) сполучено « 2. Трубопроводом подачі розчину » (стор. 10) з « 4. Басейном 30 м. 2000 м³ » (стор. 10)	+ еквівалентні поняття

сполученим з накопичувачем освітленої води, а	сполученим з «5. Резервуаром здренованої води» (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10)	+ еквівалентні поняття
флокуляційну станцію пульпопроводом сполучено з буровою вишкою.	«3. Приймаючий резервуар 5x4x2» (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10) «2. Трубопроводом подачі розчину» (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10) сполучено з «1. Буровою» (відображено на принциповій схемі установки) (стор. 10)	+ еквівалентні поняття
Усі ознаки першого незалежного пункту формули корисної моделі – співпадають та/або еквівалентні із ознаками, що використовуються у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами		

Виходячи з результатів порівняльної таблиці 1, Технологічний регламент на поводження з буровими відходами містить всю сукупність ознак корисної моделі «СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ» за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року.

2. Чи є використання у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами ознак незалежного пункту формули за патентом України 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ" за заявкою № u 2017 08138 від 04.08.2017 року, або еквівалентних ознак, порушенням прав власника патенту?

Відповідно до абз. 4, ч. 2 ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи на корисні моделі» від 23.12.1993 року використанням винаходу **(корисної моделі) визнається:**

виготовлення продукту із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), застосування такого продукту, пропонування для продажу, в тому числі через Інтернет, продаж, імпорт (ввезення) та інше введення його в цивільний оборот або зберігання такого продукту в зазначених цілях;

застосування процесу, що охороняється патентом, або пропонування його для застосування в Україні, якщо особа, яка пропонує цей процес, знає про те, що його застосування забороняється без згоди власника патенту або, виходячи з обставин, це і так є очевидним.

Продукт визнається виготовленим із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), якщо при цьому використано кожену ознаку, включену до незалежного пункту формули винаходу (корисної моделі), або ознаку, еквівалентну їй.

Процес, що охороняється патентом, визнається застосованим, якщо використано кожену ознаку, включену до незалежного пункту формули винаходу (корисної моделі), або ознаку, еквівалентну їй.

Згідно ч. 3 ст. 156 Господарського кодексу України від 16.01.2003 року - використанням винаходу, корисної моделі чи промислового зразка у сфері господарювання є:

виготовлення, пропонування для продажу, запровадження в господарський (комерційний) обіг, застосування, ввезення чи зберігання з зазначеною метою продукту, що охороняється відповідно до закону;

застосування способу, що охороняється відповідно до закону, або пропонування його для застосування в Україні за умов, передбачених Цивільним кодексом України;

пропонування для продажу, запровадження в господарський (комерційний) обіг, застосування, ввезення чи зберігання з зазначеною метою продукту, виготовленого безпосередньо способом, що охороняється відповідно до закону.

Тобто, враховуючи вищезазначені правові норми та те, що Технологічний регламент на поводження з буровими відходами містить всю сукупність ознак корисної моделі «СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ» за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, саме тому використання у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами ознак незалежного пункту формули корисної моделі "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ" за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року за заявкою № u 2017 08138 від 04.08.2017 року є порушенням прав власника патенту.

ВИСНОВКИ:

1) У Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами використовується кожна ознака корисної моделі, що включена до незалежного пункту формули за патентом України № 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, або ознака еквівалентна їй?

3) Використання у Технологічному регламенті на поводження з буровими відходами ознак незалежного пункту формули за патентом України 123072 від 12.02.2018 року на корисну модель "СИСТЕМА ОЧИЩЕННЯ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ І ЗНЕВОДНЕННЯ БУРОВИХ ШЛАМІВ " за заявкою № u201708138 від 04.08.2017 року, або еквівалентних ознак,

4) **є порушенням прав власника патенту.**

Спеціаліст

Л.В. Черепов

Примітка

Разом з висновком підлягають поверненню матеріали, перелічені у вступній частині висновку.

Спеціаліст

Л.В. Черепов